

NORGES HØYESTERETT

Den 25. august 2014 avsa Høyesterett dom i

HR-2014-01695-A, (sak nr. 2014/919), straffesak, anke over dom,

A (advokat Sile Stenvik – til prøve)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Håvard Kalvåg)

Bistandsadvokat for de fornærmede (advokat Pål M. Andreassen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Normann**: Saken gjelder straffutmåling for trusler og narkotikalovbrudd og krav om oppreisningserstatning til polititjenestemenn, etter skadeserstatningsloven § 3-5 jf. § 3-3.
- (2) Larvik tingrett avsa 7. november 2013 dom med denne domsslutning:

- "1. A, født 00.00.1980, dømmes for:
- to overtredelser av straffeloven § 128
 - to overtredelser av straffeloven § 227 første straffalternativ
 - én overtredelse av våpenloven § 33 første ledd første punktum jf § 27 b tredje ledd jf annet ledd
 - én overtredelse av straffeloven § 228 første ledd
 - fire overtredelser av straffeloven § 162 første ledd
 - ett forsøk på overtredelse av straffeloven § 162 første ledd
 - én overtredelse av straffeloven § 352 a
 - to overtredelser av legemiddeloven § 31 annet ledd jf § 24 første ledd
 - én overtredelse av våpenloven § 33 første ledd første punktum jf § 31 første ledd jf forskrift av 25.06.2009 nr 904 om skytevåpen, våpendeler og ammunisjon, § 9

til fengsel i 1 – ett – år. Straffeloven §§ 61, 62 første ledd og 63 annet ledd er gitt anvendelse.

Til fradrag kommer 8 – åtte – dager for utholdt varetekt, jf. straffeloven § 60.

2. **A dømmes i medhold av straffeloven §§ 35 flg. til å tåle inndragning av:**
 - én softgun
 - ett sverd
 - én trinsebue med flere piler
 - kuler til softgun
 - digitalvekt
 - brukerutstyr (2 piper og kniv med brun tapp)
 - gjødsel og diverse produksjonsutstyr for cannabisplanter
 3. **A pålegges å betale oppreisning til B, C, D, E og F på 25 000 – tjuefemtusen – kroner til hver innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.**
 4. **A frifinnes for kravet om oppreisning til G."**
- (3) Straffutmålingen var hovedsakelig begrunnet med at A under politiets forsøk på ransaking av hans hjem fremsatte trusler mot polititjenestemennene.
- (4) A anket dommen til Agder lagmannsrett.
- (5) Agder lagmannsrett avsa 2. april 2014 dom med slik domsslutning:
- "1. **A frifinnes for overtredelse av straffeloven § 228 første ledd og for overtredelse av våpenloven § 33 første ledd første punktum, jf. § 31 første ledd, jf. forskrift av 25. juni 2009 nr. 904 om skytevåpen, våpendeler og ammunisjon § 9.**
 2. **For de forhold som han er endelig dømt for i tingretten, fastsettes straffen til fengsel i 10 – ti – måneder. Straffeloven § 62 første ledd og § 63 annet ledd er gitt anvendelse. Til fradrag i straffen går 8 – åtte – dager for varetektsfengsel.**
 3. **Anken over tingrettens inndragningsavgjørelse – domsslutningens punkt 2 - forkastes.**
 4. **Tingrettens oppreisningsavgjørelse – domsslutningens punkt 3 – stadfestes."**
- (6) Lagmannsretten opprettholdt tingrettens domfellelse med unntak av overtredelse av straffeloven § 228 og ett tilfelle av overtredelse av våpenloven, som han ble frifunnet for. Straffen ble endret til fengsel i 10 måneder. Det ble ikke gjort endringer i størrelsen på oppreisningserstatningen. En dommer dissenterte på punktet om oppreisningserstatning, idet han mente at erstatningen skulle utmåles etter en individuell vurdering for de ulike fornærmede.
- (7) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder straffutmålingen og det sivile kravet.
- (8) *Jeg er kommet til at anken ikke fører frem.*
- (9) Jeg tar først stilling til straffutmålingen.
- (10) Det er domfellelsen for trusler som klart veier tyngst. A er imidlertid også dømt for overtredelse av narkotikalovgivningen, jf. straffeloven § 162 og legemiddeloven § 31 andre ledd, jf. § 24 første ledd. Domfellelsen gjelder befatning med 200 gram hasjissj,

cannabisplanter i tørket tilstand som utgjør cirka 100 gram brukbart materiale og 125 Rivotriltabletter.

- (11) Lørdag 26. januar 2013 stanset politiet en bil i X. Det ble funnet en mobiltelefon som indikerte at domfelte var involvert i salg av narkotika. På denne bakgrunn besluttet jourhavende jurist ransaking av hans bolig.
- (12) Tingretten har gitt en grundig beskrivelse av det videre hendelsesforløpet knyttet til overtredelsene av straffeloven §§ 128 og 227 første straffalternativ, som også lagmannsretten fant dekkende.
- (13) Fra tingrettens dom hitsettes:

"Politibetjentene E og D dro til tiltaltes bopel ca kl. 00:20 søndag 27. januar 2013. Politibetjent G fra Utrykningspolitiet deltok også og hadde med narkotikahund.

Normalt har politiet ønske om å komme inn i en leilighet før mistenkte får anledning til å forspille bevis. Politibetjent F, som var i sivil, banket derfor på døren først uten å tilkjennegi at han var politi. De hørte tiltalte på innsiden som kom til døren og ropte 'Se til helvete å komme dere vekk før jeg skyter en pil i huet ditt' eller tilsvarende. Det var ikke vindu i inngangsdøren, slik av hverken politiet eller tiltalte kunne se hverandre.

Politibetjent E, som var i uniform, tok over og legitimerte seg som politi overfor tiltalte ved å rope 'Politi! Åpne døren!' eller tilsvarende. Tiltalte ropte da at han skulle 'terge hunden på dem' og gjentok trusselen om at han skulle skyte dem i hodet. Politibetjent E gjentok at de var fra politiet og ba tiltalte åpne. Tiltalte hadde høyt stemningsleie, hylr, og ba politiet om å komme seg vekk. I tillegg til de verbale truslene, var politibetjentene redd for hunden da det er kjent at mange i narkotikamiljøet har dette for beskyttelse.

Tiltalte på sin side har forklart at han hadde fått i seg noe dårlig amfetamin som han 'ble helt Donald av'. Vanligvis ble han våken av amfetamin, men denne gangen var det som en 'syretrip'. Da politiet kom, tok han i tillegg flere piller for at politiet ikke skulle finne dem.

Politiet måtte avbryte oppdraget da det oppstod en akutt situasjon et annet sted. De returnerte ca kl. 04:00. Da visste de at tiltalte mest sannsynlig ville sette seg til motverge og ikke slippe dem inn. Oppdraget ble forsterket med politibetjent B og politibetjent C. Politibetjent G hadde forlatt oppdraget, men ble erstattet av politibetjent F, som normalt jobber som hundefører.

Politibetjentene E og D stilte seg ved inngangsdøren til tiltalte med rambukk og piksel (stort brekkjern). Politibetjentene C og B stilte seg på hvert hjørne av huset, mens politibetjent F stilte seg bak huset ved verandadøren og kjøkkenvinduet. Politibetjent D var lederen for oppdraget.

De legitimerte seg som politi ved å banke på døren og rope gjentatte ganger at de var fra politiet. De ba tiltalte åpne døren, men han nektet. Basert på hva politibetjentene hørte og så av tiltalte, oppfattet de sinnstilstanden hans som fullstendig irrasjonell og 'helt ute'. Tiltalte var oppspilt og hadde høyt stemmeleie.

Politibetjent F, som var på baksiden av huset, så inn gjennom kjøkkenvinduet. Vinduet var åpent i luftstilling og han røsket det opp. Tiltalte oppdaget dette og ble veldig aggressiv og slo mot vinduet med en stokk. Tiltalte løp så inn på soverommet og kom ut med en pistol og et sverd. F roper at tiltalte har skytevåpen. Politibetjent E hadde i mellomtiden gått til stuevinduet hvor han så tiltalte løpe mot utgangsdøren. E så ikke hendene til tiltalte, men begynte umiddelbart å løpe da han hørte F rope 'våpen'.

E var sikker på at tiltalte ville skyte mot første politiuniform han så. Han kastet seg ned i grøft og videre inn i en barnehage. Han løp for livet, og var helt sikker på at tiltalte ville fyre av skudd når som helst.

Tilsvarende vurdering gjorde politibetjentene D, F, B og C. De fire løp samlet mot politibilene ca. 100 meter unna. Alle trodde de utelukkende hadde kollegaene rundt seg, men oppdaget plutselig at tiltalte løp rett bak dem med pistol og sverd. Alle fire tenkte at de ville blitt skutt i ryggen og løp for livet over snø og is. For ikke å løpe samlet som et lett mål, skar D og F nitti grader ut og løp forbi de to politibilene.

B løp mot den ene politibilen og kastet seg inn, men oppdaget straks tiltalte i bakspeilet. Hun rakk ikke å starte bilen, og tiltalte beveget seg opp på siden. B så pistolen og sverdet, og befant seg plutselig i en helt fastlåst situasjon. Hun rakk å tenke at hun nå blir skutt og dør. Hun tenkte på datteren sin. Hun forsøkte å gjøre seg så liten som mulig i bilsete. Tiltalte gikk imidlertid forbi og mot makkeren C som forsøkte å skjule seg bak den andre politibilen. Hun ble straks oppdaget av tiltalte. C så tiltalte holde sverdet i slag høyde klar til hugg. Hun fryktet for livet og tenkte at dette ikke kan gå bra. Hun forflyttet seg rundt politibilen for å holde bilen mellom seg og tiltalte.

I mellomtiden hadde politibetjenten D og F stoppet opp og fått litt oversikt over situasjonen. De stod anslagvis 20-50 meter unna. I et forsøk på å redde B og C, valgte de å rope mot tiltalte for å få hans oppmerksomhet vekk fra. Det fungerte, og tiltalte gikk mot D og F. Tiltalte fremstod som utagerende og rettet pistolen mot dem. Både D og F ser pistolmunningen og tenkte at nå blir de skutt. De hadde ingenting å skjule seg bak. De bøyer seg ned og forsøker å være i bevegelse for å være vanskeligere å treffe.

Det kom ingen skudd, men deres handling medførte at B fikk start på politibilen, samt at C rakk å kaste seg inn baksetet. B rygget med full gass ut av situasjonen. Tiltalte snudde etter hvert og begynte å gå mot huset sitt via noen skur. Politiet fikk etter hvert omorganisert seg ved politibilene. De bevæpnet seg, tok på skuddsikre vester og fikk etterhvert pågrepet tiltalte.

Samtlige av politibetjentene opplevde tiltaltes handlinger som en trussel mot livet. Ingen hadde opplevd en tilsvarende situasjon tidligere. D har jobbet ti år som operativ politimann uten å oppleve noe i nærheten av denne hendelsen. Ved væpnede oppdrag er de normalt forberedt. Det spesielle ved situasjonen var at de først hadde opplevd tiltalte som frustrert, men likevel kun verbalt truende og åpen for dialog. Plutselig reagerte tiltalte med å trekke pistol og løpe etter politibetjentene mens han hele veien truet med pistolen og sverdet. Politibetjent F har forklart at dette oppdraget har preget ham mest i løpet av hans tjeneste i 12-13 år. Han har aldri tidligere måtte løpe for livet i tjenesten. Samtlige av de fem politibetjentene var samstemte om at tiltalte fremstod så utagerende, voldsom og farlig at han ville blitt skutt umiddelbart om de hadde hatt bevæpning.

Selv om det i ettertid viste seg at pistolen var en softgun, var det ikke mulig å se dette i den situasjonen som oppstod ved 04:00-tiden i januar. Retten har fått forelagt både pistolen og sverdet, og har ingen grunn til å tvile på at politibetjentene opplevde pistolen som ekte."

(14) Politibetjentenes opplevelse av situasjonen beskriver tingretten slik:

"Politibetjentene B og C fikk tiltalte helt innpå seg. B satt inne i politibilen hvor hun og så både sverdet og pistolen. Hun stålsatte seg på å bli skutt. Da tiltalte likevel gikk forbi, trodde hun tiltalte hadde valgt ut C som stod på utsiden rett foran hennes bil. B ble hjelpeløst vitne til at tiltalte gikk mot makkeren. Retten er ikke tvil om at frykten for å bli skutt og drept, samt å se en makker i så stor nød uten å kunne gripe inn, må ha innvirkning på utmålingen av oppreisning. Tilsvarende gjelder for C. Hun hadde kun politibilen mellom seg og tiltalte, samtidig som tiltalte hevet sverdet til hugg. Hendelsen kom helt overraskende på dem begge. De var uten utrustning til å hindre situasjonen og

de hadde mistet kontrollen. Begge har uttalt at hendelsen i lang tid har preget deres jobbsituasjon, nattesøvn og familieliv.

Politibetjentene D og F ble jaget av tiltalte, men skar av 90 grader og løp forbi politibilene. De stoppet opp ca 20-50 meter unna tiltalte, og begynte etter hvert å rope for å tiltrekke oppmerksomheten bort fra B og C. Tiltalte rettet pistolen mot dem. F har opplyst at han ikke rakk å tenke at han skulle bli drept. Han var sikker på at tiltalte skulle drepe de to kvinnelige kollegaene. I ettertid har han imidlertid tenkt mye på hendelsen. Dette oppdraget har preget ham mest i løpet av hans tjeneste i 12-13 år. Han har aldri før løpt for livet i tjenesten og hendelsen har satt sterke spor. Tilsvarende gjelder for politibetjent D. Han så rett i pistolmunningen og tenkte at han blir skutt. Det var ingenting å skjule seg bak, slik at D bøyer seg ned for å gjøre seg liten og forsøker å være i bevegelse. Hendelsen har preget både D og F i ettertid.

Politibetjent E stod like ved utgangsdøren da tiltalte kom ut. E var sikker på at tiltalte ville skyte mot første politiuniform han så. Han kastet seg derfor ned i grøft og videre inn i en barnehage. Han løp for livet, og var helt sikker på at tiltalte ville fyre av skudd når som helst. Hendelsen har satt sterke spor. Han har i likhet med de andre tenkt over yrkesvalg, familie og barn."

- (15) Strafferammen for overtredelse av straffeloven § 128 er bøter eller fengsel i inntil ett år, mens den for overtredelse av straffeloven § 227 første alternativ er bøter eller fengsel i inntil tre år.
- (16) Etter Høyesteretts praksis skal det som utgangspunkt reageres med ubetinget fengsel for overtredelse av straffeloven § 128, jf. Rt. 1991 side 17. Samme utgangspunktet gjelder for overtredelse av straffeloven § 227. I Rt. 2008 side 401 avsnitt 11 la Høyesterett til grunn at utgangspunktet ved alvorlige trusler er fengsel i 15 til 30 dager, men at det avhengig av de konkrete omstendigheter kan være aktuelt med både strengere og mildere straff.
- (17) Rettspraksis viser at ved særlig alvorlige trusler heves straffenivået vesentlig, jf. særlig Rt. 1996 side 226 og Rt. 2001 side 992. Saksforholdet i disse avgjørelsene avviker betydelig fra vår sak. Men de underbygger – som påpekt – at ved trusler av særlig alvorlig karakter som i saken her, må straffenivået bli et helt annet enn de utgangspunkter som er skissert i Rt. 1991 side 17 og Rt. 2008 side 401.
- (18) A har i ord og handling utsatt polititjenestemennene for sterke psykiske påkjenninger. Han har verbalt truet med å drepe dem – og også truet med pistol og sverd. Selv om pistolen senere viste seg å være en softgun, opplevde politimennene den som ekte. De fem har vært samstemte i at tiltalte fremstod som så utagerende, voldsom og farlig at han ville blitt skutt umiddelbart om de hadde hatt bevæpning. Jeg viser til min gjengivelse fra tingrettens dom om hvordan de fem tjenestemennene opplevde trusselen de ble utsatt for, og om deres reaksjoner i ettertid.
- (19) Jeg er kommet til at straffen for truslene i utgangspunktet tilsier en straff på fengsel i 10 måneder.
- (20) Narkotikaovertredselsene ville tilsagt en fengselsstraff på to til tre måneder, slik at straffen samlet sett skulle utgjøre rundt ett år. Et visst hensyn må tas til at det foreligger uforbeholden tilståelse for de forhold A er domfelt for, selv om tilståelsen har hatt begrenset betydning. Jeg er ut fra dette kommet til at straffen på 10 måneder i alle fall ikke er for streng, og at anken over straffutmålingen bør forkastes.

- (21) Forsvarer har gjort gjeldende at det bør idømmes samfunnsstraff. Jeg er ikke enig i dette. Truslene er isolert sett så alvorlige at allmennpreventive hensyn må tillegges avgjørende vekt. Jeg tilføyer at det fremgår av den fremlagte personundersøkelsen at tiltalte ikke er i en rehabiliteringssituasjon, og at han ved Larvik tingretts dom 26. mai 2014 som er avsagt etter lagmannsrettens dom i saken her – er dømt til fengsel i 60 dager, som han etter det opplyste nå er innkalt til å sone.
- (22) Jeg tar så stilling til de fornærmedes krav om oppreisning.
- (23) Skadeserstatningsloven § 3-5 første ledd første punktum lyder:
- "Den som forsettlig eller grovt aktløst har**
... b) tilføyd krenking eller utvist mislig atferd som nevnt i § 3-3,
kan ... pålegges å betale den fornærmede en slik engangssum som retten finner rimelig til erstatning (oppreisning) for den voldte tort og smerte og for annen krenking eller skade av ikke-økonomisk art."
- (24) Henvisningene i skadeserstatningsloven § 3-3 omfatter blant annet straffeloven § 227.
- (25) Det fremgår av skadeserstatningsloven § 3-5 at oppreisning "*kan*" pålegges skadevolder, men rettspraksis har gjennomgående lagt til grunn at det normalt skal idømmes oppreisning etter rettens skjønn når vilkårene er oppfylt. I Rt. 2005 side 104, avsnitt 52 heter det:
- "Som den tidligere straffelovens ikrafttredelseslov § 19 annet ledd, bestemmer § 3-5 at oppreisning *kan* pålegges skadevolder. ... [p]raksis [har] i lengre tid ... vært å idømme oppreisning etter rettens skjønn når vilkårene etter § 3-5 er oppfylt, jf. eksempelvis Rt. 1988 side 532 og senest Rt. 2003 side 1580 avsnitt 28 og Rt. 2004 side 1324 avsnitt 35. De senere års praksis med normering av oppreisning for visse kategorier skadelidte underbygger at oppreisning normalt skal gis når vilkårene for dette foreligger, jf. eksempelvis Rt. 1988 side 532, Rt. 2001 side 274, Rt. 2002 side 481 og Rt. 2004 side 592. Utviklingen fram til at oppreisning først og fremst skal kompensere for den krenkelse som er påført, tilsier også at oppreisning av hensyn til skadelidte gis når lovens vilkår er oppfylt. ..."**
- (26) Bistandsadvokaten har gjort gjeldende at dette er et generelt utgangspunkt, og at vilkårene for oppreisningserstatning er oppfylt ved at det foreligger en krenkelse etter straffeloven § 227.
- (27) Forsvareren har på sin side anført at en slik oppfatning er for unyansert. Hun har gjort gjeldende at Høyesteretts praksis gjennomgående gjelder meget alvorlige krenkelser og skader. De enkelte straffebestemmelsene skadeserstatningsloven § 3-3 viser til, dekker et vidt spekter av handlinger, og det følger av ordlyden i § 3-5 "*krenking*" at det må innfortolkes en nedre terskel for når oppreisning kan tilkjennes. Det er anført at det må gjelde en høyere krenkelsesterskel for polititjenestemenn på bakgrunn av deres opplæring og det arbeid de er satt til å utføre.
- (28) Skadeserstatningsloven § 3-5 er generelt utformet, og spørsmålet om det gjelder en høyere krenkelsesterskel for bestemte grupper skadelidte, er ikke berørt i lovens forarbeider. Utgangspunktet må da være at polititjenestemenn som påføres skade eller krenkelse under utføring av sin tjeneste, "*kan*" tilkjennes oppreisning på linje med andre skadelidte.

- (29) Jeg kan imidlertid ikke se at det følger av ordlyden i skadeserstatningsloven § 3-5, jf. § 3-3 at det *alltid* skal gis oppreisningserstatning ved overtredelse av de straffebestemmelser § 3-3 viser til, og at det således er identitet mellom det strafferettslige og det erstatningsrettslige ansvaret.
- (30) Rettspraksis kan heller ikke oppfattes slik. Jeg viser til det jeg tidligere har sitert fra Rt. 2005 side 104 avsnitt 52, hvor det fremgår at oppreisning "*normalt*" skal gis når vilkårene for dette foreligger. Verken denne dommen eller de rettsavgjørelser det der vises til, aktualiserer spørsmålet om fornærmedes rolle kan ha betydning for vurderingen av om fornærmede er påført en "*krenking*". Rt. 2005 side 104 gjaldt oppreisning for fysisk og psykisk skade etter forsøk på drap begått av en person som var sinnssyk da handlingen fant sted, mens de avgjørelsene det vises til i dommens avsnitt 52, alle gjelder oppreisning til voldtekts ofre eller etterlatte etter drapsofre.
- (31) Etter mitt syn kan det ikke sees bort fra at selve politirollen kan ha betydning i vurderingen av når oppreisning bør gis. Det kan være situasjoner hvor man bør nøye seg med å idømme en strafferettslig reaksjon. En slik synsmåte samsvarer godt med rettsutviklingen om at oppreisning først og fremst skal kompensere for den krenkelse som er påført, jf. Rt. 2005 side 104 avsnitt 52 og Rt. 2012 side 1576 avsnitt 13–14. Oppreisningens pønale funksjon er gradvis kommet mer og mer i bakgrunnen. Jeg peker på at politiet er forberedt på å bli utsatt for ulike typer angrep, og at de er trent på og skal ha en mental beredskap på å takle vanskelige og krevende situasjoner. I denne vurderingen må det også kunne ha betydning at politiet har et særlig sterkt strafferettslig vern når de opptrer i tjenesten, jf. her blant annet straffeloven § 128.
- (32) I saken her står vi overfor objektivt sett meget grove krenkelser. Tiltalte handlet forsettlig. De fornærmede har beskrevet en frykt for at de selv eller deres kolleger skulle bli drept. På bakgrunn av situasjonen som oppsto, fremstår frykten som velbegrunnet. Jeg viser til det jeg tidligere har gjengitt fra tingrettens dom. De fornærmede har også fortalt at situasjonen har preget dem i ettertid og har satt sterke spor, noe som også er naturlige reaksjoner hensett til de hendelser de har vært gjennom. I alle fall for grove krenkelser som her, vil det være grunnlag for å tilkjenne oppreisning.
- (33) Lagmannsrettens flertall har som begrunnelse for å tilkjenne oppreisning "vektlagt at tjenestemennene opptrådte som et team". En slik uttrykksmåte er – isolert sett – etter mitt syn ikke treffende. Utgangspunktet må være at oppreisningserstatning skal utmåles på individuelt grunnlag, jf. Rt. 2012 side 1773 avsnitt 22 med henvisning til Rt. 2011 side 769 avsnitt 28.
- (34) Jeg er likevel etter en konkret vurdering kommet til at truslene samlet sett har rammet de fornærmede nokså likt, selv om de under de forskjellige deler av hendelsesforløpet har stått i ulik stilling. Etter mitt syn er det da ikke grunn til å fravike lagmannsrettens utmåling, hvor alle de krenkede tilkjennes samme erstatning.
- (35) Jeg stemmer for denne

DOM :

Anken forkastes.

- (36) Dommer **Noer**: Jeg slutter meg til førstvoterendes syn på straffutmålingen, men har kommet til en annen konklusjon på oppreisningsspørsmålet.
- (37) Det er på det rene at grunnvilkåret for å gi oppreisning er oppfylt. Når jeg likevel viker tilbake for å idømme erstatning, har det sammenheng med flere forhold.
- (38) Skadeserstatningsloven § 3-5, jf. § 3-3, gir hjemmel for å kreve oppreisning ved alt fra svært alvorlige straffbare forhold til mer bagatellmessige hendelser. Jeg er enig med førstvoterende i at det derfor ikke er noen automatikk i at en overtredelse utløser krav på oppreisning. Forholdet må ha en viss alvorlighetsgrad, med potensial til å utløse en slik skade som det er rimelig å kompensere økonomisk etter § 3-5. Slik jeg oppfatter bestemmelsen, er det dette som ligger i at retten ”kan” gi oppreisning ut fra hva ”retten finner rimelig”. Men hverken lovforarbeider eller rettspraksis gir, etter det jeg kan se, særlig veiledning ved avgjørelsen av hvor terskelen går i saker som dette.
- (39) Vurderingen av om krenkelsen har slike konsekvenser at det er rimelig å tilkjenne oppreisning, vil kunne variere etter hvem som rammes av den straffbare handlingen. Som førstvoterende er inne på, står polititjenestemenn i en spesiell stilling. De har et særlig vern gjennom de strenge straffene som idømmes ved vold eller trusler mot politiet. Og polititjenestemenn har gjennom utdanning og trening fått en særlig kompetanse til å håndtere vanskelige personer og farlige situasjoner – det er en del av det politiet må være forberedt på å møte i arbeidet. De tjenestemenn som kommer ut for traumatiske situasjoner i tjenesten vil trolig kunne få hjelp og støtte av kolleger og arbeidsgiver.
- (40) Ved vurderingen av hvor terskelen for å gi oppreisning bør gå, mener jeg at det på et mer overordnet plan er grunn til en viss forsiktighet. Polititjenestemenn er gjerne avgjørende vitner ved straffbare handlinger som rammer dem selv. Og anmeldelse av forholdet vil kunne avhenge av tjenestemannens initiativ. Dersom det i for stor grad åpnes for å gi politiet oppreisning for påkjenninger i forbindelse med tjenesten, vil det bety at polititjenestemenn oftere får en økonomisk interesse i utfallet av saken. Selv om det ikke er grunn til å tro at dette vil påvirke politiets arbeid eller fremstilling av saken i praksis, er det mulig at en for lav terskel for å gi erstatning for ikke-økonomisk skade vil kunne virke inn på tilliten til politiets objektivitet.
- (41) Jeg peker videre på at det å takle rusede og aggressive personer som har våpen og vilje til å bruke dem, ikke er en helt uvanlig del av polititjenestemenns arbeid. Å tilkjenne oppreisning i slike situasjoner kan derfor potensielt lede til mange tilsvarende saker.
- (42) Som denne saken viser, vil oppreisningen dessuten ofte utgjøre beskjedne beløp. Prosessen knyttet til å avgjøre om vilkårene er oppfylt og fastsette erstatningens størrelse, står slik sett ikke i forhold til det som oppnås og vil kunne virke forstyrrende på selve straffesaken.
- (43) Når det gjelder den konkrete vurderingen av om det er rimelig å gi oppreisning her, er jeg enig med førstvoterende i at det polititjenestemennene opplevde må ha vært svært skremmende og en stor belastning. Det taler for å gi oppreisning.

- (44) På den annen side legger jeg en viss vekt på at politiet var klar over at det var en vanskelig person de hadde med å gjøre. Det var grunnen til at de hadde hentet forsterkninger og var fem tjenestemenn på oppdraget. A på sin side har vært narkotikamisbruker fra ung alder og går nå på metadon. Han mottar bare sosialstønad og skal sone en lengre fengselsstraff. Det er derfor vanskelig å se for seg at han selv vil bli i stand til å betale erstatningen.
- (45) Samlet sett, og sett hen til de generelle hensyn som gjør seg gjeldende, mener jeg at det her ikke er grunnlag for å gi oppreisning.
- (46) Dommer **Tjomsland:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Normann.
- (47) Dommer **Bergsjø:** Likeså.
- (48) Justitiarius **Schei:** Likeså.
- (49) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: